

4. Кожевникова В. Процедура укладення шлюбу з іноземним елементом в європейських державах /В. Кожевникова // Вісник прокуратури. – 2011. – №11. – С. 107-112.

Мартинюк М.Ю.

студент I курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету

Науковий керівник: к.і.н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права ТНЕУ

Грубінко А.В.

СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА ЄС: ПОЗИЦІЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЩОДО УКРАЇНИ

Проблема євроінтеграції України завжди була актуальною і залишається такою по нинішній час. Особливо питання входження України до складу ЄС набуло розголосу в останні декілька років внаслідок певних соціальних та економічних відбитків, котрі залишили слід на політичній карті нашої держави та Європи в цілому. Загострення збройного конфлікту на Сході із Росією, окупація Криму та постійне невдоволення громадян щодо якості життя змусило вітчизняних політиків прискорити свій темп на євроінтеграцію. Безперечно, що більшість держав, які входять на даний момент до складу Євросоюзу, радо будуть вітати там нових учасників процесу європейського державотворення. Однак, слід зауважити, що далеко не все так просто, як це здається на перший погляд. В силу різних політичних обставин, що склались у період сьогодення, вступ України до Євросоюзу потягне за собою багато спірних і доволі неоднозначних питань. У цьому аспекті слід звернути увагу саме на позиції різних держав Єврозони щодо нашої країни.

Метою цієї статті є аналіз позиції конкретної європейської держави, що займає одне із домінуючих місць на карті сучасної Європи. Велика Британія завжди асоціювалась із могутньою політичною силою, що виділялась на фоні інших. І саме слово Об'єднаного Королівства може зіграти визначну роль для України в подальшому.

Перш за все, для покращення налагодження зв'язків ЄС із державами східної частини Європи у Празі 7 травня 2009 року було урочисто відкрито програму «Східного партнерства». «Eastern Partnership» (мовою оригіналу) – це політика Європейського Союзу, що має на меті зміцнення стосунків зі східними сусідами ЄС і є продовженням східного напрямку існуючої Європейської політики сусідства.

Ініціатива «Східного партнерства» була представлена Польщею за підтримки Швеції у травні 2008 року на Раді ЄС. Ця ініціатива

передбачала участь 6 країн Східної Європи – Молдови, Білорусі, Грузії, Вірменії, Азербайджану та, безпосередньо, України. До основних сфер, що стосуються виключно нашої держави, де пропонувалося зміцнити співпрацю, належали:

- фінансування комплексних програм, що мають покращити адміністративну структуру української влади;
- інтеграція з економіками країн ЄС, що передбачає зближення українського законодавства з законодавством ЄС;
- збільшення мобільності робочої сили та перспективи відкриття ринків праці ЄС для українців;
- посилення енергетичної безпеки України;
- реалізація програм, що спрямовані на подолання економічної і соціальної нерівності України;
- посилення контактів між Україною та ЄС і між їх громадянами [1].

Слід зазначити, що думають на цю тему, провідні британісти та фахівці у цій сфері на пострадянському просторі. Зокрема, вітчизняна британістка Л.Ямпольська з цього приводу зазначила, що зовнішньополітична стратегія Великої Британії спрямована на сприяння розширенню ЄС за рахунок країн Східної та Південно-Східної Європи, що мало на меті на деякий час загальмувати поглиблення інтеграційних процесів. Але розширення потребувало відповідної законодавчої бази, а, на думку британських урядовців, до вступу в ЄС на середину 1990-х років були готові лише Чехія та Словенія [2, с. 13].

Як зауважує В. Крушинський, європейська політика Великої Британії являє собою специфічний комплекс внутрішньополітичних і зовнішньополітичних принципів, норм і стратегій, реалізованих в умовах динамічного європейського інтеграційного середовища [3, с. 8].

Російський дослідник А. Валуєв вважає, що Велика Британія є опонентом і противагою франко-німецькому альянсові в Європейському Союзі й ставить за мету перетворити ЄС на федеральну державу, тому традиційно й не бере участі в ініціативах, у яких не відіграватиме провідної ролі [4, с. 19].

Розширення ЄС, особливо за рахунок східноєвропейських держав, що стали на шлях демократії після визволення з-під тоталітарно-комуністичного гніту, надто вигідне Великій Британії. Вона має головні стратегічні пріоритети, на забезпечення яких спрямовані її зовнішня та внутрішня політика, а найоптимальніший шлях забезпечення цього – міжнародна кооперація на засадах дружності та взаємовигідності. Основними завданнями для Великої Британії є боротьба з глобальним тероризмом і розповсюдженням зброї масового знищення, боротьба з міжнародною злочинністю, зокрема наркаторгівлею, торгівлею людьми та відмиванням грошей, попередження та врегулювання конфліктів шляхом побудови міцної системи міжнародного співробітництва, побудова ефективного та глобально конкурентоспроможного Європейського Союзу тощо.

Вичерпну відповідь на тему тісної співпраці обох держав після відомих подій «Революції Гідності» українці отримали від 7-го Надзвичайного і повноваженого посла Великої Британії в Україні Саймона Сміта. У своєму змістовному інтерв'ю українському виданню «Forbes» дипломат наголосив: «Велика Британія фінансує тут ряд економічних проектів. Наприклад, у кінці березня було відкрито останню до цього моменту подію у рамках спільного проекту з Міжнародним енергетичним агентством по підвищенню енергоефективності. Ми працюємо і з іншими проблемами. Наприклад, Велика Британія співпрацює з різними структурами українського уряду в плані стратегічних комунікацій. Ми також фінансуємо інформаційну кампанію «Сильніше разом», яка роз'яснює вигоди від Угоди про асоціацію з ЄС і передбачені нею реформи» [5].

Окрім зазначених проектів, 21 серпня 2014 року Посольство Великої Британії в Україні оголосило про початок реалізації програми «UK-UA: Підтримка реформ в Україні» на суму 4,3 мільйона фунтів стерлінгів, спрямованої на підтримку економічних реформ та забезпечення політичної стабільності в Україні. Мартін Дей, Тимчасово повірений у справах Посольства Великої Британії в Україні, зазначив, що ця програма має на меті надання «досить швидкої підтримки» у вирішенні нагальних питань, що постають перед урядом України, громадянським суспільством та діловою спільнотою під час спільної роботи з реалізації амбітної та вкрай необхідної програми реформ. Програма сприятиме успішному розвитку за цілою низкою напрямків – від питань державного управління, економічного розвитку та прозорості діяльності до координації донорської допомоги та захисту найбільш вразливих верств населення [6].

Окремо слід виділити позицію Девіда Кемерона. Агентство «Bloomberg» сповістило, що прем'єр-міністр планує виділити 5 млн. фунтів стерлінгів на підтримку України, створивши спеціальний «фонд Кемерона». Фонд базуватиметься на програмі часів «холодної війни», розробленої колишнім прем'єром Маргарет Тетчер, що у 1989 році заснувала «Know – How Fund» для підтримки економічного і політичного розвитку країн, які були у сфері радянського впливу [7].

Характеризуючи проблему відносин Великої Британії з ЄС, потрібно зробити певні висновки, що мають прямий вплив на Україну. З одного боку, Велика Британія намагається активно допомагати Україні і сприяти тісній співпраці між обома державами у форматі Євросоюзу. З іншого боку, Британія як державна одиниця на політичній карті Європи зараз піддається активній критиці.

20 лютого 2015-го року, на противагу європерспективам України, Палата Лордів розкритикувала політику Євросоюзу із заявою, що «Україна продемонструвала недолік можливостей ЄС», тим самим, фактично викривши невидиму сторону діяння провідних європейських політиків. Наведемо цитату із звіту Комітету у справах Європейського

Союзу Палати Лордів: «...Росія поступово відвертається від Європи. Внутрішні політичні зміни в Росії сприяли виникненню суперечливих політичних і економічних поглядів в ЄС і Росії. Незгода з питання «європейського сусідства» поступилася місцем прямої конфронтації і боротьбі за політичний контроль, а створення Євразійського Союзу, нової політичної і економічної організації, може мати значні наслідки» [8].

Завдання української зовнішньої політики по відношенню до Великої Британії має полягати у забезпеченні чіткого ставлення останньої до європейського вибору України. Досягти цього можна через розвиток двосторонніх механізмів співпраці в політичній та безпековій сфері, в рамках програм британського уряду з допомоги східноєвропейським державам у розвитку співробітництва з ЄС, визначаючи безпекові аспекти співпраці і ставлення України до питання внутрішнього реформування ЄС у такій кореляції з позицією Великої Британії, щоб зацікавити в інтегруванні до двосторонніх програм співпраці елементів, спрямованих на практичну адаптацію України до вимог членства в ЄС [9].

Велика Британія завжди посідала особливу позицію з-поміж членів Європейського Союзу. Як противник його федералізації вона активно підтримує антифедералістські тенденції в європейській спільноті. Найбажанішого результату у цій справі можна досягти шляхом розширення Європейського Союзу, бо прийняття нових членів унеможливлуватиме його централізацію. Водночас Велика Британія все ще не зробила стратегічного вибору – бути з Європою чи лишатися з Америкою [10].

Натомість українсько-британські відносини мають все-ж таки позитивну динаміку, що вселяє оптимізм для прихильників євроінтеграції. Головними темами двосторонніх контактів залишаються проблеми безпеки в їх широкому контексті, що потребує розширення співпраці в галузі стратегічної оборони, економічної взаємодії, екологічної політики тощо. Збереження і розвиток системних політичних відносин, чітка позиція сторін щодо розбудови нової структури європейської безпеки, послідовна внутрішня і зовнішня політика України здатні забезпечити досягнуті стабільність і прогрес у розвитку міждержавних відносин на тривалу перспективу [11, с. 301].

Підсумовуючи, слід виділити досить складні проблеми України на шляху до євроінтеграції. Зовнішній тиск, що чиниться на нашу державу, негативно впливає на стрімке входження до складу Євросоюзу. Однак, простежуючи динаміку поступового зближення України до європейських кордонів, можна впевнено заявити, що основний рубіж країна уже подолала. Єдине, що залишається до бажаного, це налагодження міждержавних зв'язків і активні перемовини із Єврозоною.

Список використаних джерел

1. Східне партнерство. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Східне_партнерство
2. Ямпольська Л. М. Інтеграційні процеси в Європі та Велика Британія (1973-1997 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук.: 07.00.02 / Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2004. – 20 с
3. Крушинський В. Ю. Великобританія в європейських інтеграційних процесах: Автореф. дис. ... д-ра політ. наук. 23.00.04. / Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2004. – 32 с.
4. Валуев А. В. Европейское направление внешней политики Великобритании при «новых лейбористах»: автореф. дис. ... канд. ист. наук: 07.00.03. – С-Пб, 2007. – 23 с.
5. Саймон Смит: «Великобританія не заінтересована в маніпуляціях отношеніями между странами». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/nation/1394322-sajmon-smit-velikobritaniya-ne-zainteresovana-v-manipulyaciyah-otnosheniyami-mezhdu-stranami>
6. Британська підтримка реформ в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eu.prostir.ua/news/264553.html>
7. Британский премьер Кэмерон создает фонд для поддержки стран Восточной Европы, подвергающихся российскому давлению. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://censor.net.ua/news/329273/britanskiyi_premier_kameron_sozdaet_fond_dlya_podderjki_stran_vostochnoyi_evropy_podvergayuschih_sya_rossiyisko_mu
8. Палата Лордов парламента Великобританиі – Украина продемонструвала недостаток возможностей ЕС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://delo.ua/world/palata-lordov-parlamenta-velikobritanii-ukraina-prodemonstriro-291305/?supdated_new=1448118026
9. Міжнародні відносини на пострадянській східноєвропейській та євразійській напівпериферії. Теоретичний ракурс. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dc-summit.info/proekty/ukraina-i-rossija/331-331.html>
10. Морозов А. Великобританія и общая европейская политика в области безопасности и обороны. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wpec.ru/text/200711261843.htm>
11. Грубінко А.В. Україна у зовнішній політиці Великої Британії: новітній етап міждержавних відносин (2005-2009 рр.) / А.В. Грубінко // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки: міжвідомчий збірник наукових праць. – К.: Ін-т Історії України НАНУ, 2010. – Вип. 19. – С. 285-302.